

Maandblad

DE GALM

104de jaargang - nr. 2 – oktober 2023
Postnummer 2300 - Postkantoor Turnhout 1
Verschijnt maandelijks (niet in juli en augustus)
Verantwoordelijke uitgever: Marc Hendrickx
Redactie: Guy De Kort, p/a Kasteelplein 20,

DE NIEUWE DIRECTEURS VAN SINT-VICTOR

Einde schooljaar 2021-2022 verkoos Carine Van Bael (*voordien pedagogisch directeur, red.*) om terug voor de klas te staan en moesten we eveneens afscheid nemen van onze algemeen directeur Tom Melis. Wim De Visscher, financieel directeur, nam toen tijdens de zoektocht naar een nieuw directieteam alle taken op zich. Gelukkig konden twee geëngageerde directeurs deze leemtes opvullen: Jan Peeters (*met J hieronder aangeduid, red.*) tekende voor de job van pedagogisch directeur en in augustus 2022 werd Dirk Couvent (*hieronder met D aangeduid, red.*) aangesteld tot algemeen directeur. Samen met Wim De Visscher kijken ze positief naar de toekomst van Sint-Victor. Toch even informeren wie ze zijn.

Dirk Couvent
Algemeen directeur

Jan Peeters
Pedagogisch directeur

Stel je zelf even voor?

D Mijn naam is Dirk Couvent. Ik ben afkomstig uit het Mechelse, maar woon al 20 jaar in Nijlen. Ik startte mijn onderwijsloopbaan als leraar tuinbouw en technologische opvoeding. Na enkele jaren ben ik even uit het onderwijs gestapt en in de jeugdpastoraal terechtgekomen. Onder impuls daarvan volgde ik een opleiding godsdienst in het Catechetisch Centrum.

Hierna gaf ik dan godsdienst in Mol, Geel en Lier. Door mijn andere passie, acteren en regisseren, volgde ik in Nederland een master Dramatische Kunst. Vanaf toen gaf ik les in het deeltijds kunstonderwijs – de 'muziekschool' zoals ze zeggen. Dit begon met kleine opdrachtjes om dan eerst coördinator en later vervangend directeur in Lier te worden. Dit lag mij goed. Daarom begon ik rond te kijken en nam de opdracht aan van overkoepelend directeur voor het conservatorium en de

academie voor beeldende kunsten in Hasselt. Een boeiende, leerrijke en uitdagende opdracht!

Omwille van de lange afstand, het avond- en weekendwerk en zeker ook voor de opvoeding van mijn twaalfjarige dochter heb ik deze opdracht stopgezet. Ik wilde terug naar het dagonderwijs ... en zo koos ik enthousiast voor de functie van algemeen directeur in Sint-Victor.

J En ik ben Jan Peeters, 43 jaar oud, gehuwd en vader van twee kinderen (13 en 15 jaar oud). Ondertussen ben ik 21 jaar actief in het onderwijs. Ik startte mijn loopbaan als leerkracht (Latijn, aardrijkskunde en wiskunde) aan het Onze-Lieve-Vrouwecollege te Antwerpen. Daar heb ik heel wat andere schoolgerelateerde zaken gedaan dan alleen lesgeven, zoals het organiseren van buitenlandse reizen, het meeschrijven aan handboeken voor schoolgebruik, enz. In 2020 heb ik, voornamelijk om praktische redenen, de overstap gemaakt naar het Maris Stella Instituut in Malle. Vanaf 21 november 2022 ben ik pedagogisch directeur in Sint-Victor.

Wat motiveerde je om deze job in SVT aan te nemen?

D Kort gezegd: ik heb altijd een passie voor het onderwijs gehad, maar de kiem hiervoor is gegroeid in de jeugdbeweging (Chiro). Daar leer je met jongeren omgaan. Je geeft hun een zinvolle vrijetijdsbesteding en probeert een meerwaarde te creëren, maar vooral mijn verantwoordelijkheidszin heeft zich daar ontwikkeld. Dat ik meewerk aan de ontwikkeling van jongeren op relationeel vlak. Dit zijn uitdagingen waar ik graag mijn schouders onder wil zetten.

J Door de ervaring in het onderwijs, als leerkracht, maar ook als graadcoördinator en als lid van diverse werkgroepen, waaronder de taskforce voor de fusie tussen twee scholen, vond ik dat ik heel wat facetten van het (regulier secundair) onderwijs had gezien en daardoor voldoende bagage had om een directiefunctie te vervullen. Dat deze job erg veeleisend is, wist ik, maar in de vele jaren waarin ik als leerkracht heb gewerkt, heb ik wel een realistische kijk ontwikkeld op de noden die er zijn voor leerlingen en leerkrachten.

Behalve persoonlijke ambitie was mijn drijfveer ook maatschappelijke verantwoordelijkheid: het beroep van schooldirecteur is de laatste jaren een steeds grotere uitdaging geworden en de druk van de samenleving om het onderwijsniveau terug op te krikken is de laatste jaren enorm toegenomen. Ik vind het heel interessant om hieraan actief te kunnen meewerken. Hoewel ikzelf geen oud-leerling ben van SVT, heb ik er wel een zekere affiniteit mee: mijn vader en broer zaliger zijn oud-leerlingen, en mijn zoon heeft drie jaar op SVT gezeten.

Welke uitdagingen zie jij voor SVT? Waar kijk je naar uit als directeur?

D De school naar morgen leiden met behoud van de traditie en de goede werking staat prioritair. Vanzelfsprekend moet Sint-Victor meegaan met de maatschappelijke veranderingen en de vernieuwingen in het onderwijs. De uitdaging blijft: door de toenemende diversiteit en de nieuwe populatie rondom de school een goed aanbod bieden waarin onze identiteit bewaard blijft. Het warme, hartelijke karakter van onze school mag zeker niet verloren gaan. Ik kijk uit naar intermenselijke connecties met kleine én grote successen.

J Eigenlijk sluit ik mij volledig aan bij Dirk. De uitdaging is: als school een flexibele houding aannemen in een samenleving die steeds meer divers is. We streven ernaar om enerzijds de traditie van Sint-Victor te respecteren en te koesteren en tegelijk te bouwen aan de school van morgen. Hierin kunnen wij alleen als team slagen: medewerkers en leerlingen in de eerste plaats, maar ook ouders zijn hierin belangrijk.

Verder is er de ligging van Sint-Victor, als school in de stad. Die stedelijke context brengt heel wat uitdagingen met zich mee, maar heeft ook heel wat troeven. Het is aan ons om die troeven in de kijker te zetten.

Onder het logo van SVT staat 'hartelijk en degelijk'. Hoe heb je dit ervaren?

D Ik ben nieuw in de school. Sinds augustus 2023 werk ik hier, maar op verschillende vergaderingen heb ik meermaals gezegd dat het hartelijke karakter echt voelbaar is. Het lerarenkorps heeft mij warm onthaald! Men heeft aandacht voor het feit dat ik me moet inwerken en men neemt me letterlijk en figuurlijk bij de hand om mij de weg te wijzen en dingen uit te leggen. Ik ben dankbaar voor mijn twee naaste collega's, Wim De Visscher en Jan. Fantastisch hoe zij openheid tonen om een hecht team te vormen.

Op onderwijskundig vlak vind ik het zorgbeleid in de school ongelooflijk uitgewerkt. Leraren zetten zich stevig in op elke leerling en zeker op de kwetsbaren. Ook dat is een onderdeel van het warme en hartelijke van de school. Het 'degelijke' zit in de programmatie en het vakinhoudelijke, waar de verwachtingen én de lat niet laag gelegd worden. De leerlingen moeten werken op Sint-Victor. Waarschijnlijk heeft Jan dit ook zo ervaren.

J Inderdaad, Sint-Victor heeft een warm medewerkersteam: leerkrachten, secretariaats-medewerkers, onderhoudspersoneel, oud-leerkrachten, enz. Ik heb van bij mijn start op Sint-Victor onmiddellijk veel vertrouwen gekregen van al deze mensen, en dat is een voorwaarde om te kunnen groeien in de job om uiteindelijk iets terug te kunnen geven. Op SVT leeft de ambitie om voor elke leerling, welke de noden ook zijn, te doen wat nodig is om die te doen groeien. Het logo 'hartelijk en degelijk' is hier door alle medewerkers doorleefd.

Tot slot: wat is je lijfspreuk?

D Voor de vuist weg zeg ik: "In openheid en vertrouwen met elkaar samenwerken". Dat maakt een team en organisatie sterk. Kortweg: als team van SVT nog een betere school maken!

J Een echte lijfspreuk heb ik niet. Vroeger – als leerkracht – had ik in mijn klas wel een 'wall of quotes', een stuk van het prikbord dat gereserveerd was voor quotes van bekende en minder bekende mensen. Regelmatig hing ik daar een andere quote aan om de leerlingen te inspireren of erover te laten nadenken. Een van de laatste quotes die aan het prikbord hing, was van Tadej Pogacar, die de Tour de France al twee keer won, maar de laatste twee edities net iets te kort kwam: 'Never give up, never stop trying.' Voor zowel leerlingen als leerkrachten vind ik dat een heel toepasselijke quote: al gaat het eens wat minder goed, er is geen reden om je doel uit het oog te verliezen en het op te geven ...

Beste dank voor het gesprek. Ook De Galm wenst jullie veel succes!

oud-vicskes aan het woord

"IK BESTA ! EINDELIJK!"

Het verhaal van Paul TOTORI (deel 2)

Paul heeft er de klaslijst van de eerste economische uit 1968 bijgenomen. Bij het overlopen van de namen herinnert hij zich de gezichten en enkele anekdotes van zijn vroegere klasgenoten. Wat herinner je je nog van je humaniora?

Heel veel zelfs! Broeder Servaas, (*broeder Bonte, red.*) onze leraar Frans en klastitularis in het laatste jaar, bijvoorbeeld. Hij noemde mij altijd "Pietje Snot". Waarom? Ik weet het niet en ik vond het ook niet erg. Wij hadden een goede band. Nadat ik getrouwd was, sprong hij geregeld bij ons binnen. Dan dronken we een glaasje whisky. Ik heb ook goede herinneringen aan Octaaf Boes en Fons Roeck, die later prof geworden is aan de universiteit van Hasselt (we zijn nog op zijn

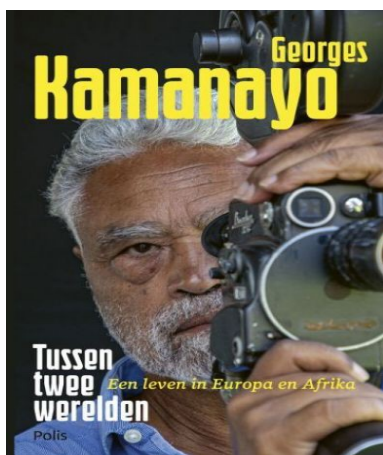
doctoraatspromotie geweest), maar ook aan Lode Smets (*broeder Hilarion of de drol, red.*) die chemie gaf. Mijnheer Geerts (de Kat) gaf geschiedenis en voor mij was hij een van de beste leraars die ik gehad heb. Broeder Van Mechelen en de aalmoezenier Raedts lagen mij dan weer heel wat minder. Einde jaren 60 waren er niet veel broeders meer.

Van Ormelingen, onze klastitularis van de vierde moderne, bezorgde ons een trauma. Hij gaf Frans en wiskunde, zodat we bijna constant van hem les hadden. Ik herinner mij dat ik nooit straf heb gekregen, behalve van Van Ormelingen! Het gebeurde al in zijn eerste les. Tegen 's anderendaags moest ik het boekje van *“Conjugaisons françaises”* (40 blz.!) overschrijven. Nooit geweten waarom ik die straf kreeg. In die tijd kon je niet zeggen: “Ik doe het niet”. Elke les riep hij iemand aan het bord voor een korte overhoring. Bij het minste dat we verkeerd deden, zei hij 'nul!' Hoeveel moeite we ook deden ... het was nul! Uiteindelijk gingen we naar het bord en zeiden: “Geef maar een nul!” Achteraf gezien waren we wel een vrij rebelse klas. Let op: we waren van de generatie van de jaren 1968! Van Ormelingen regeerde met ijzeren hand; Kersemans daarentegen had niet het minste gezag. Brams herinner ik mij ook goed. Bij hem deed ik het altijd goed, want aardrijkskunde interesseerde mij heel erg. Smolders herinner ik mij vooral om zijn sigaren. We hadden hem twee opeenvolgende lessen. Hij kwam binnen zonder een woord te zeggen, legde twee sigaren klaar, ging zitten, stak de eerste sigaar op en begon zijn les te debiteren. Of je oplette of niet maakte hem absoluut niet uit. Hij had een perfecte timing: als zijn tweede sigaar was opgerookt, waren zijn twee lessen ook voorbij.

Van Sint-Victor werd toen gezegd: “Je moet kunnen voetballen en je moet kunnen rekenen”. Dat wist ik al van in de lagere school én ... ik kon redelijk voetballen. 's Middags ging ik naar huis eten en ik probeerde zo rap mogelijk terug naar school te gaan om te kunnen voetballen. Maar als wij het eerste uur na de middag les van Van Ormelingen hadden, bleef ik langer weg. Hij stond dan boven op de balustrade en verplichtte ons om ons huiswerk te komen maken. Op die dagen voetbalde niemand van onze klas! Hij is wel de enige aan wie ik echt slechte herinneringen heb. In de humaniora heb ik nooit openlijk racisme ervaren. Na de humaniora ging ik verder studeren aan het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken aan de Rijksuniversiteit Antwerpen (Ruca).

In 1971 ging mijn verloofde naar het stadhuis in Turnhout om alles in orde te brengen voor ons huwelijk. Ze kende de ambtenaar van de burgerlijke stand. De man bekeek de papieren en zei ietwat verbaasd: “Paul is niet geboren! Jullie kunnen niet trouwen ... Paul heeft geen geboorteakte.” Deze onaangename gebeurtenis hebben veel metiskinderen meegemaakt. Via de familierechtbank hebben twee willekeurige getuigen bevestigd dat ik geboren was en hiervoor is een akte van bekendheid (dus geen geboorteakte!) opgesteld. Zo'n akte van bekendheid was ook door de koloniale autoriteiten bij ons vertrek uit Rwanda opgesteld, maar onze documenten hebben we pas vijf jaar geleden ontvangen.

Na mijn studies werd ik leraar Frans aan het Technisch Atheneum in Kapellen. Gelukkig discrimineerde de overheid niet. Broeder Servaas had mij ook aangeraden om zeker bij broeder overste voor een job in Sint-Victor te solliciteren. Oud-leerlingen kregen 'voorrang', zei hij! Na mijn antwoord op de vraag waar ik gestudeerd had, was het snel gedaan. Ik was afgestudeerd aan de Rijksuniversiteit Antwerpen, niet aan een katholieke universiteit! (Ik hoop maar dat dat de enige reden was!) Op mijn 58ste ben ik gestopt. De laatste vijf jaren was ik directeur van een technische school met twee vestigingen op 10 km van mekaar verwijderd. Dat was heus niet mijn beste keuze.

Heb je nog broers of zussen?

De zoektocht naar Rwandese familieleden is moeilijk. Belgen kunnen gewoon googelen op internet. Traditioneel geven Rwandezen een achternaam naar een kenmerk of met een betekenis aan hun pasgeboren kind. Mijn naam Totori betekent 'klein kind'. Kamanayo, de familienaam van mijn (half)broer Georges betekent letterlijk: dat je eerst de koeien moet melken die veel melk geven, maar dat je zeker de koeien die weinig geven niet mag vergeten. Je zou zijn naam ook kunnen vertalen als volgt: ik accepteer het leven zoals het is. (*Tussen twee*

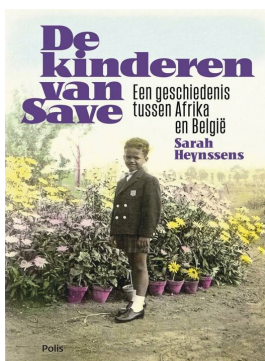
werelden, blz. 39, red.). In een gezin met zeven kinderen kan iedereen een andere achternaam hebben. Gelukkig geeft men tegenwoordig meer en meer zijn achternaam door bij de geboorte.

Heel toevallig maakte mijn broer in 1973 op een trouwfeest een babbeltje met kennissen: Guy Leysen en José Thielemans. Georges vertelde over zijn broer die hij sinds zijn vertrek uit Rwanda niet meer gezien had. Guy zei dat hij zijn broer kende. Even later kregen we een telefoontje met de mededeling dat zij mijn broer op bezoek hadden. Een kwartiertje later stonden ze met mijn broer bij ons aan de deur. Het was onwezenlijk en tegelijk hartverwarmend! Na 13 jaar waren we eindelijk herenigd! De Belgische politiek wilde metiskinderen in België zoveel mogelijk scheiden zodat ze geen contact met elkaar konden hebben. Alles wat met Rwanda of Afrika te maken had, was slecht, des duivels; dat mocht niet. We zouden misschien wel wat over onze blanke vader kunnen vertellen. Mijn moeder stuurde mij aanvankelijk brieven in het Kynjarwanda tot er geëist werd dat zij in het Frans schreef, en later werd haar zelfs verboden om mij nog te schrijven. Dat heb ik na inzage van onze dossiers kunnen vaststellen. Maar dan kenden ze mijn moeder nog niet, want zij trok zich daar niets van aan! De dossiers bevestigen de denigrerende mening die men had over mijn moeder en wellicht over alle moeders van metiskinderen. Gewoonweg onthutsend!

Heb je je moeder nog ontmoet?

In 1975 bezochten we mijn moeder in Shyogwe, samen met Georges' vrouw en een ploeg van de VRT. Het land van de duizend heuvels, beplant met bananenbomen, zag er vredig uit. 15 jaar was het geleden dat ik haar gezien had. Ik had altijd aan haar gedacht, maar hoe zou zij eruitzien en zou ze mij nog herkennen? Die ontmoeting was erg frustrerend voor beiden omdat we niet met mekaar konden praten. Toen besepte ik dat het ergste wat de metiskinderen was aangedaan de scheiding was met andere metissen waardoor we onze moedertaal, het Kynjarwanda, vergeten waren. Ik kon niet met mijn eigen moeder communiceren! Ze pakte me stevig vast en ze liet me niet meer los. Ik stond daar zonder dat ik mijn gevoelens kon uiten. Ik was haar enige kind. Mijn moeder vertelde hoe ze mij gemist had, dat Georges en ik dezelfde vader hadden en hoe ze gedwongen werd om mij af te staan. Toen liet ze mij haar weelde zien: ze bezat twaalf koeien! Omdat ze 'herder' was, was ze Tutsi. Haar eigen zussen hadden geen koeien en waren dus Hutu's. De onvrede tussen Hutu's en Tutsi's was voor haar bedreigend. Begin jaren 80 is mijn moeder overleden. Ze lag in het ziekenhuis voor een buikoperatie en is dan gestorven. Haar langstlevende zus is in 2021 gestorven; ze is 104 geworden! In 2013 en 2016 zijn we ook met onze kinderen, schoondochters en alle kleinkinderen naar Rwanda gereisd zodat zij ook kennis konden maken met de Rwandese familie. We hebben blijkbaar een grote Rwandese familie, als gevolg van de verschillende genocides zijn we verspreid over Rwanda, Zuid-Afrika, Oeganda, de VS, en wie weet waar nog ...

Mijn vader heb ik nooit gekend. Ik heb daaraan nooit behoefte gehad. Georges heeft hem wel opgezocht en heeft er zelfs een film (*"Kazungu, de metis" nog op YouTube te zien*) over gemaakt. In België hebben we ook verschillende blanke nichten en neven. Onlangs heeft mijn broer nog twee nichten ontdekt.

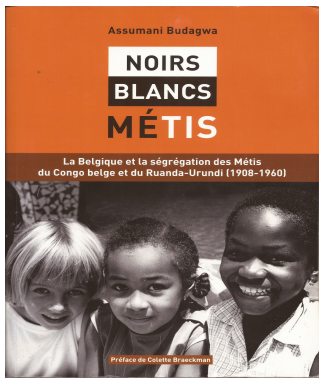

De erkenning komt in een stroomversnelling na het verschijnen van het boek 'De kinderen van Save'?

Toch niet. Het boek is eerder het afsluitstuk van het historisch onderzoek dat historica Sarah Heynssens een tiental jaren eerder is begonnen. Als wetenschapper kreeg zij toegang tot archieven waarvan wij niet eens het bestaan kenden, en heeft zij zo de metisproblematiek mee op de kaart gezet.

'De kinderen van Save' (2017) is de opzet van een wetenschappelijk onderbouwd betoog over de 'evacuatie' van zo'n driehonderd kinderen uit Rwanda en Burundi die bij Belgische pleeggezinnen of in tehuizen geplaatst werden. Deze buitenechtelijke kinderen van Belgische kolonialen en Afrikaanse vrouwen werden door de koloniale autoriteiten geplaatst in het tehuis van de Witte Zusters van de

missie van Save en internaten (Bjimana, Nyangezi, enz) van de broeders maristen, maar ook in protestantse internaten.

Aan Franstalige kant leverde het boek, “Noirs-Blancs, Métis” van *Assoumani Budagwa* heel wat aandacht op voor onze zaak. Assoumani schetst het wettelijke kader waarop de politiek van absolute segregatie was gestoeld, waardoor er geen plaats was voor kinderen geboren uit een verbintenis van blank en zwart in de koloniale samenleving, maar net zo min in de Belgische. Het beangstigt mij dan ook dat in Vlaanderen dit gedachtegoed nog vlot ingang vindt bij een grote massa.

Maar ook dankzij artikels en interviews in *De Morgen*, *De Standaard* en *Le Soir* raakte de verborgen geschiedenis van de koloniale metissen bekend bij een groter publiek.

Het is echter vooral dankzij de jarenlange inzet van de verenigingen van metissen van België dat er uiteindelijk erkenning en verontschuldigungen gekomen zijn van alle betrokken partijen: de katholieke kerk bij monde van bisschop Bonny en van de politiek verantwoordelijken in de deelparlementen en bij monde van premier Michel namens de federale regering.

Waarschijnlijk heeft het zolang geduurd tot de vaders van de metiskinderen gestorven zijn. We kunnen hen niet meer aanspreken op DNA-onderzoek of erfenis.

De herdenkingsverklaring van premier Charles Michel

Mijnheer de voorzitter, collega's, de discriminatie van metissen uit de Belgische kolonisatie in Afrika werd lang stilgehouden.

Aan de vooravond van de Afrikaanse onafhankelijkheidsgolf woonden nochtans enkele duizenden metiskinderen in Belgisch Afrika. In de meeste gevallen ging het om kinderen van Belgische mannen die er een post hadden en Congolese, Rwandese of Burundese vrouwen.

In het regime van de koloniale staat waren gemengde koppels verboden. Ze werden onderworpen aan sociale stigmatisering en sancties. Metiskinderen werden gezien als een probleem, als gevaarlijke elementen en zelfs als een bedreiging voor het koloniaal systeem.

De koloniale autoriteiten en de Belgische staat hebben toen maatregelen genomen om rassenvermenging tegen te gaan. Deze kinderen werden ontvoerd bij hun Afrikaanse moeders en meestal ver weg van blanken en zwarten opgevoed door religieuzen in weeshuizen of kostscholen.

Tussen 1959 en 1962 organiseerde de Belgische staat de uitwijzing van honderden van deze kinderen naar België. Dat gebeurde

zonder toestemming van de Afrikaanse moeders. De kinderen werden ofwel geadopteerd door Belgische gezinnen, ofwel geplaatst in pleeggezinnen of instellingen.

Dames en heren, bij de verdeling van de metiskinderen over het Belgisch grondgebied werden broers en zusters van elkaar gescheiden en werden voornamen, namen en zelfs geboortedata gewijzigd, waardoor sommigen hun identiteit verloren. Velen hadden geen geboorteakte of identiteitspapieren meer.

Er is nog een factor die de situatie van de metiskinderen erger maakte. In Afrika werden de metissen tijdens de Belgische koloniale overheersing beschouwd als zogenaamde évolués. Congolezen met een hoger beschavingsniveau, omdat ze voor een deel van blanke afkomst waren en ze – als hun vader en moeder hen erkend hadden – Belgische staatsburger waren.

Een ministeriële omzendbrief van 24 september 1960 aan de burgemeesters bepaalde echter dat het kind als Afrikaans beschouwd diende te worden indien de afstamming niet vaststond. Wie deze afstamming dus niet kon aantonen, kreeg een identiteitskaart voor buitenlanders.

Later werd het alsnog wettelijk mogelijk om de Belgische nationaliteit binnen bepaalde

termijn terug te krijgen, maar door het gebrek aan informatie hierover hebben weinigen van die mogelijkheid gebruikgemaakt en vele metissen hebben de naturalisatieprocedure moeten doorlopen om de Belgische nationaliteit te verwerven. Het was moeilijk en uitermate pijnlijk voor de metiskinderen om vervolgens hun leven opnieuw op te bouwen in België.

De emotionele verwaarlozing tijdens de kindertijd, de ontworteling, de administratieve moeilijkheden en ook de worsteling met een dubbele identiteit zonder zijn afkomst te kennen: al die factoren vormen ongetwijfeld de voedingsbodem voor een dagelijkse strijd en onnoemelijk veel leed.

De Kamer keurde vorig jaar unaniem een resolutie goed die – ik citeer - 'de gerichte segregatie erkent waarvan metissen het slachtoffer waren onder het koloniale bestuur van Belgisch Congo en Rwanda-Urundi tot 1962 en na de kolonisatie, alsook het daarmee samenhangende beleid van België van gedwongen ontvoering.' De katholieke kerk van België heeft ook haar excuses aangeboden aan de metisslachtoffers voor de rol die zij heeft gespeeld.

...

Wat de Belgische nationaliteit betreft, werden de betrokken personen uitgenodigd om hun individuele aanvraag, ondersteund door een relevant en volledig dossier, in te dienen bij de FOD Justitie. De FOD zal deze dan binnen de grenzen van zijn bevoegdheden onderzoeken.

Met betrekking tot de akten van de burgerlijke stand zal de FOD Justitie binnen het bestaand wettelijk kader zo veel en zo snel

mogelijk oplossingen aanreiken voor de aangehaalde problemen.

...

Dames en heren, door in de Belgische kolonies in Afrika een systeem van gerichte segregatie op te zetten ten aanzien van de metissen en hun familie, heeft de Belgische staat de fundamentele mensenrechten geschonden. Daarom erken ik namens de federale regering de gerichte segregatie waarvan de metissen het slachtoffer zijn geweest onder het koloniale bestuur van Belgisch-Congo en Rwanda-Urundi tot 1962 en na de kolonisatie, en de daarmee samenhangende ontheemding.

Namens de Belgische federale regering bied ik mijn verontschuldigen aan aan de metissen uit de periode van de Belgische kolonisatie en hun families voor het onrecht dat hun werd aangedaan en hun lijden. Ik wil ook ons diepste medeleven betuigen aan de Afrikaanse moeders bij wie de kinderen werden weggerukt.

Ik hoop dat dit plechtig moment ertoe bijdraagt dat we ons bewust worden van onze nationale geschiedenis en onze kennis erover verruimen. Ik hoop dat we na deze verklaring met nog meer vastberadenheid alle vormen van discriminatie, racisme en vreemdelingenhaat zullen blijven bestrijden.

Ondanks deze tragische geschiedenis hebben veel metissen uit de periode van de kolonisatie actief deelgenomen aan de ontwikkeling van een meer open en tolerante, zeer diverse samenleving. Dit voedt de hoop voor de toekomst dat wij allen een optimistische boodschap zouden uitdragen voor de totstandkoming van een respectvolle en sterke alliantie tussen Europa en Afrika.

Er zijn beloftes gemaakt om de fouten van het verleden te herstellen en dat we eindelijk een geboorteakte zouden krijgen. Omdat ik niet 'besta', zou mijn vrouw na mijn overlijden niet van mij kunnen erven. Mijn kinderen evenmin! Mijn erfenis zou naar de staat gaan. Daarmee is het voor alle metissen zo belangrijk dat de erkenning er is en dat we een geboorteakte kunnen aanvragen. Tussendoor: voor het leger werd ik ook opgeroepen, ondanks het feit dat ik niet bestond! Voor sommige dingen bestond ik wel, voor andere niet ... al naargelang het de wetgever uitkomt.

Nadat de regering zich verontschuldigd heeft, zijn een aantal archieven vrijgegeven en zijn een aantal documenten bijeengebracht bij Kind en Gezin. Nu kunnen we die gaan inkijken. De documenten zaten verspreid: bij Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken, Staatsveiligheid, in het museum van Tervuren, Vreugdezaaiers, Christelijke Middenstandsvrouwen, in de archieven van Rome, enz. Blijkbaar zijn er documenten die na 40 jaar vrijgegeven kunnen worden; sommige stukken echter pas na 100 jaar. Metiskinderen zijn staatsgeheim! Gelukkig komen de verhalen nu

naar buiten. De VRT-reeks 'Metissen van België' gemaakt door neef Ken Kamanayo, de zoon van mijn broer Georges, heeft veel begrip voor de metiskinderen opgebracht.

Waarom is de erkenning en het vrijgeven van de dossiers zo belangrijk voor jou?

Voor mij persoonlijk was de vrijgave van onze dossiers uitermate belangrijk: zo heb ik kunnen vaststellen dat mijn moeder een zeer sterke vrouw was die mij niet zo maar heeft afgestaan; dat mijn vader haar een toelage uitbetaalde tot ik bij haar werd weggehaald door de autoriteiten en in een internaat in Nyangezi werd geplaatst; dat zij vanaf 1954 tot 1958 tevergeefs tegen mijn vader geprocedeerd heeft om mij wettelijk te erkennen. Onvoorstelbaar voor die tijd! Een zwarte vrouw die tegen een blanke procedeedt, voerde een bij voorbaat verloren strijd!

Toch heeft zij de strijd aangegaan tot de hoogste koloniale rechtbank in Usumbura, waar haar zaak uiteindelijk is geseponneerd. Het woord van een koloniaal woog immers veel zwaarder dan dat van een zwarte vrouw, die hij bovendien als hoer afschilderde. Zo ben ik te weten gekomen dat ik haar enige kind ben, dat zij haar leven lang alleenstaande is gebleven en voor haar moeder heeft gezorgd. De inzage heeft mijn oordeel over mijn moeder veel milder gemaakt, want ik had nooit begrepen waarom zij mij had laten vertrekken. Ik ben tot het besef gekomen dat de scheiding haar heel veel verdriet heeft gedaan, en dat zij is blijven hopen dat men mij tenminste toch eens zou toestaan om bij haar op vakantie te komen. Vermits ik de taal ook niet meer sprak, kon ik bij ons weerzien het gesprek daarover met haar ook niet voeren. En nu kan het helaas ook niet meer, want op het moment dat de documenten werden vrijgegeven, was zij al overleden.

Welke stappen heb je dan ondernomen of toch een geboorteakte te krijgen?

In september 2022 heb ik mijn aanvraag om een geboorteakte te verkrijgen ingediend. Ik heb de ministeriële richtlijnen voor de gemeente meegenomen naar het gemeentehuis. Daar wisten ze van niets! Gelukkig was er een dame die de VRT-reeks over de metissen gezien had. Ze had de klokken horen luiden, maar wist niet waar de klepel hing. Via die reeks begreep zij dat ik een van die kinderen ben. Ze heeft mijn aanvraag vlot afgehandeld.

In november 2022 was ik dan ik de eerste koloniale metis die een geboorteakte uit de handen van de minister van Justitie, Vincent Van Quickenborne, gekregen heeft! De minister heeft zich echt voor onze zaak geëngageerd en twee medewerkers zijn hier dagdagelijks mee bezig. Samen met de procureurs-generaal is er een regeling uitgewerkt waardoor we een geboorteakte konden krijgen, na een vonnis van de familierechtbank, door de gegevens van het rijksregister over te brengen naar het register van de akten.

Gelukkig gaat het nu vlot in de provincie Antwerpen. Mijn vonnis is als model naar alle parketten in België gestuurd; in Vlaanderen valt de verwerking van de aanvragen nogal mee; in Wallonië en Brussel loopt het minder vlot. In de commissie Buitenlandse Zaken Mensenrechten van vorige week is er beslist om opnieuw een verzoek te richten naar de rechtbanken/procureurs om de geboorteaktes van de metissen op te volgen.

Tot slot: is het leven voor jou een zegen (geweest)?

Het antwoord is volmondig ja. Ik heb moeilijke jeugdijaren gehad, dat is zeker. Maar anderzijds heb ik ontzettend veel geluk gehad. Ik heb een lieve vrouw, mijn steun en toeverlaat, die ondanks de aanvankelijke tegenkantingen toch met mij is doorgedaan, die mij twee kinderen heeft geschonken, op wie ik ontzettend trots ben en die ons met onze schoondochter op hun beurt vier schatten van kleinkinderen hebben geschonken. Ik heb schoonouders gehad die mij zonder meer aanvaard

hebben, mij onvoorwaardelijk in de familie hebben opgenomen en bij wie ik mij thuis voelde. Ik heb het geluk gehad om (wellicht als eerste leraar met een kleur) in een school te werken waar ik aanvaard en gewaardeerd werd. Ik heb de gelegenheid gehad om mijn Rwandese familie te leren kennen en bij te staan. Mijn vrouw en ik zijn vooral trots op onze Rwandese studenten: toen we mijn familie leerden kennen, had tot dan toe niemand gestudeerd. Inmiddels hebben we drie kinderen uit de familie geholpen om een universitair diploma te behalen. Ondertussen zijn er nog drie studenten. Nu we met pensioen zijn, kunnen wij af en toe in de lodge van mijn broer in mijn geboorteland vertoeven. En bovendien: eindelijk is er bewijs dat ik besta! Zeg mij dan, waarover zou ik moeten klagen of verbitterd zijn?

Bronnen

Interview Paul Totori – 15 juni 2023

KAMANAYO, Georges. *Tussen twee werelden. Een leven in Europa en Afrika*. Uitgeverij Polis, Kalmthout 2020, 270 p.

HEYNSSENS Sarah, *De Kinderen van Save, Een geschiedenis tussen Afrika en België*, Uitgeverij Polis, Kalmthout 2020, 378 p.

ASSUMANI, Budagwa, *Noirs-Blancs, Métis, La Belgique et la ségrégation des Métis du Congo belge et du Ruanda-Urundi (1908-1960)*, 386p.

SIBO RUGWIZA KANOBANA, *Zwarte bladzijden (Afro-Belgische reflecties op Vlaamse (post)koloniale literatuur)*, Uitgeverij De Geus, Amsterdam 2021, 196 blz.

JEAN-PIERRE ET MARCEL KKABANDA, *Rwanda Racisme et génocide, L'idéologie hamitique*, Editions Belin, 379p.

https://www.gva.be/cnt/dmf20221130_95164142 31 mei 2023

<https://www.vrt.be/vrtnu/a-z/metissen-van-belgie>, 14/06/2023

<https://www.humo.be/nieuws/metis-jaak-albert-de-pleeggezinnen-mochten-een-kind-kiezen-en-daar-een-testrit-mee-maken-als-het-ene-exemplaar-ze-niet-beviel-mochten-ze-een-ander-proberen~b55c2dbb/?referrer=https://nl.wikipedia.org>, 14/06/2023

https://nl.wikipedia.org/wiki/Rwandese_genocide#Oorzaak, 16 juni 2023

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/11/30/eerste-metissenkind-krijgt-nieuwe-geboorteakte-ik-besta-einde> 20 juni 2023

KOLONISATIE ... het woord is onvermijdelijk enkele keren aan bod gekomen in het treffende interview met Paul Totori. Op blz. 12 van deze GALM vinden jullie een flyer van het wetenschapscafé De Barzoen n.a.v. een uiteenzetting op 15 november a.s. over “*De geschiedenis van de kolonisatie*”.

HOEZO, OP HOOGTESTAGE? WOUT VAN AERT trok ervoor naar oud-leerling Dirk BAELUS in de Ardennen
(Bron: Stijn Joris – Het Nieuwsblad – 28 augustus 2023)

Wout van Aert koppelde einde augustus jl. aan zijn gravelavontuur in Houffalize een minihoogtestage. Hoewel je in de Ardennen niet hoger kan dan de 694 meter van het Signal de Botrange is er sinds juni toch een mogelijkheid om hoogtestages boven de 2.000 meter te simuleren. Dat kan bij Taeru, een gloednieuw sporthotel in Erezée.

Taeru is een Japanse term die staat voor 'doorbijten'. *“Wanneer je op een moment komt dat je niet meer kunt, maar toch nog doorzet of zelfs nog een tand bijsteekt ... dat is Taeru”*, zei Dirk Baelus, de initiatiefnemer van het sporthotel en oud-leerling van de promotie 1998. Taeru ligt in Erezée, op een boogscheut van Durbuy en niet ver van Houffalize. De regio biedt met andere woorden uitdagende parcoursen om te fietsen, te mountainbiken, maar ook voor trails. Er zijn verblijfplaatsen voorzien met slaapgelegenheid voor in totaal 43 personen.

Zoals Syncrosfera

Het effect van slapen op hoogte is bekend. Doordat er minder zuurstof in de lucht zit, past het lichaam zich aan en gaat het de zuurstofopname verhogen, wat tot betere sportprestaties leidt. Bij Taeru bieden negen tweepersoonskamers de mogelijkheid om gesimuleerd op hoogte te slapen dankzij een zuurstofsaturatiemeter die hoogtes tot 5.000 meter kan simuleren. 18 personen kunnen er dus overnachten in de luchtdruk die eigen is aan hoogtes boven de 2.000 meter, zoals dat ook kan in het Spaanse Denia in Hotel Syncrosfera van de Russische ex-profrenner Alexander Kolobnev. Dat hotel groeide in geen tijd uit tot een soort van bedevaartsoord voor profrenners.

“Het voordeel is dat elke atleet bij Taeru kan kiezen om op de hoogte te slapen die hem of haar het best ligt. Ze hoeven bovendien ook niet van een berg naar beneden te rijden om op lagere hoogte te kunnen trainen en ook na hun training niet opnieuw helemaal naar boven te rijden, zoals dat in Tenerife op de Teide het geval is”, vertelde ex-triatleet en viervoudig Iron Man-deelnemer Dirk Baelus.

Crossparcours met hulp van Van der Poel en Vanthourenhout

Ook indoor trainen kan bij Taeru op hoogte in een hypoxiekamer. Dat kan o.m. op fietstrainers. Er is ook een 25-meterzwembad. Buiten ligt een veldritparcours van ca. 1 km lang met een zandbak en wat technische afdalingen. Ook zijn er 150 trappen in aanmaak. Adrie van der Poel en Sven Vanthourenhout hielpen het mee op punt zetten. Er is zelfs een ruimte ingericht om aan fietsen te sleutelen of ze te wassen en er is parkeerplaats voor teambussen en campers. Zo streek de teambus van Jumbo-Visma er het voorbije weekend neer om Van Aert bij te staan tijdens zijn gravelrace.

Voor Van Aert maakten ook andere profrenners zoals Aimé De Gendt, Loïc Vliegen, Rune Herregodts, Kenneth Van Rooy, Ward Vanhoof en Jenno Berckmoes al gebruik van de installaties van Taeru. *“Renners vinden het aangenaam om bijvoorbeeld bij ons hun hoogtestage in het buitenland nog met een week te verlengen. Zo zijn ze dicht bij huis en kan de familie makkelijker langskomen. Het is ook een aangename afwisseling met het slapen in een hoogtetent thuis”*, vertelt Dirk Baelus. Het prijskaartje van zo'n verblijf vertrekt – afhankelijk van het aantal personen die overnachten – vanaf 50 à 60 euro per nacht, exclusief het gebruik van de hoogtekamers. Voor individuele atleten is er ook een hotel formule. *“In de maanden september en oktober zijn de weekends al aardig volgeboekt door groepen, maar tijdens de midweken zijn er nog mogelijkheden,”* besluit Dirk Baelus.

VAN DE HANGMAT NAAR DE LIGZETEL

Dieter Van der Avoort stuurde ons een sympathiek dankmailtje: “Altijd fijn om een wedstrijd via de Galm te winnen! Hier ben ik volop aan het genieten van het boek *De hangmatbelegger*.” (zie GALM van september 2023).

MET EXCUSES AAN GREET O. en GREET W.

Op blz. 13 in de GALM van september 2023 vonden jullie aan foto van “zilveren jubilarissen”, afgestudeerd in 1996, 1997 en 1998. Uiterst rechts op die foto staat wel degelijk leerkracht Greet ORIS, en dus niet Greet Wynants, zoals vermeld staat onder de foto. Sorry, Greet en sorry, Greet!

VRIJWILLIGE BIJDAGEN blijven nog steeds welkom

Zoals jullie allemaal wel weten, vragen wij geen KSVK-lidgeld meer. Alle oud-leerlingen zijn automatisch lid zijn van de KSVK. Wel willen we nogmaals de **VRIJWILLIGE BIJDAGEN** onder de aandacht brengen, omdat die steeds een welgekomen hulp vormen voor leerlingen wier ouders écht problemen hebben bij het betalen van de schoolrekeningen. Jullie vrijwillige bijdrage - hoe gering ook - kan gestort worden op rekeningnummer

IBAN: BE85 / 001 - 0292773 - 06 (BIC: GEBABEBB) van
KSVK Turnhout – p/a K. VAN GORP, Prinsenstraat 42 - 2300 TURNHOUT

met vermelding “Vrijwillige bijdrage KSVK 2023-2024”

Aan de oud-leerlingen die nog een **papieren versie** van de GALM wensen, vragen wij dat zij **VOOR EINDE NOVEMBER 12 euro** willen overschrijven op de hierboven vermelde rekening, **met vermelding: “GALM 2023-2024”**.

DE VOSIVI-BIJEENKOMSTEN SCOREN NOG STEEDS !

Ctrl-klik maar eens op de onderstaande link en jullie kunnen het zelf vaststellen!

<https://www.facebook.com/100057466074248/posts/pfbid0fZDGYRUF7nVeoppi3btm7mndqgpHESiom2hv9VDqD7JgzT4ySDPjPknjWJ4bp9nl/?sfnsn=mo>

**Het Turnhouts Wetenschapscafé
presenteert**

op woensdag 15 november

"de geschiedenis van de kolonisatie"

spreker is

Mathieu Zana Etambala
professor emeritus, onderzoeker, historicus

Deze avond is de openingslezing van de reeks "Kleur Bekennen"
i.s.m. Bib Turnhout, Avansa Kempen, Stad Turnhout
en Agentschap Integratie & Inburgering

Om 20 u in café
Barzoen
Warandestr. 42
Turnhout
[www.facebook.com/
turnhoutswetenschapscafe](http://www.facebook.com/turnhoutswetenschapscafe)

vrijwillige bijdrage
2 €
website:
[www.turnhoutsweten
schapscafe.be](http://www.turnhoutswetenschapscafe.be)

gier